

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp. Zij kunnen de zorg het dichtst bij kinderen en hun opvoeders organiseren, en sterker inzetten op preventie, het versterken van de eigen kracht en het netwerk van gezinnen. Het ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd ondersteunt deze transformatie van de jeugdhulp met twaalf academische werkplaatsen.

Verbinden van praktijk, beleid, onderzoek en opleidingen

Academische werkplaatsen transformatie jeugd verbinden met een kennisinfrastructuur de werelden van praktijk, beleid, onderzoek en opleidingen, met structurele inbreng van ouders en jongeren. Deze partijen organiseren zich regionaal in een kennisinfrastructuur. Zo brengen academische werkplaatsen kennis samen die nodig is voor de aanpak van regionale vraagstukken van beleid en praktijk bij de transformatie in de jeugdsector. Dit programma bouwt voort op de kennis en ervaring die is opgedaan binnen het programma Academische Werkplaatsen Jeugd.

Wat levert het op?

De werkplaatsen leveren kennis op die gemeenten en praktijkorganisaties ondersteunen bij de transformatie. Deze kennis wordt ook opgenomen in diverse opleidingen in het jeugdveld. De nadruk in het programma ligt op de toepassing, de vertaling en doorontwikkeling van bestaande kennis. ZonMw zet zich er voor in dat de kennis voor alle gemeenten beschikbaar komt.

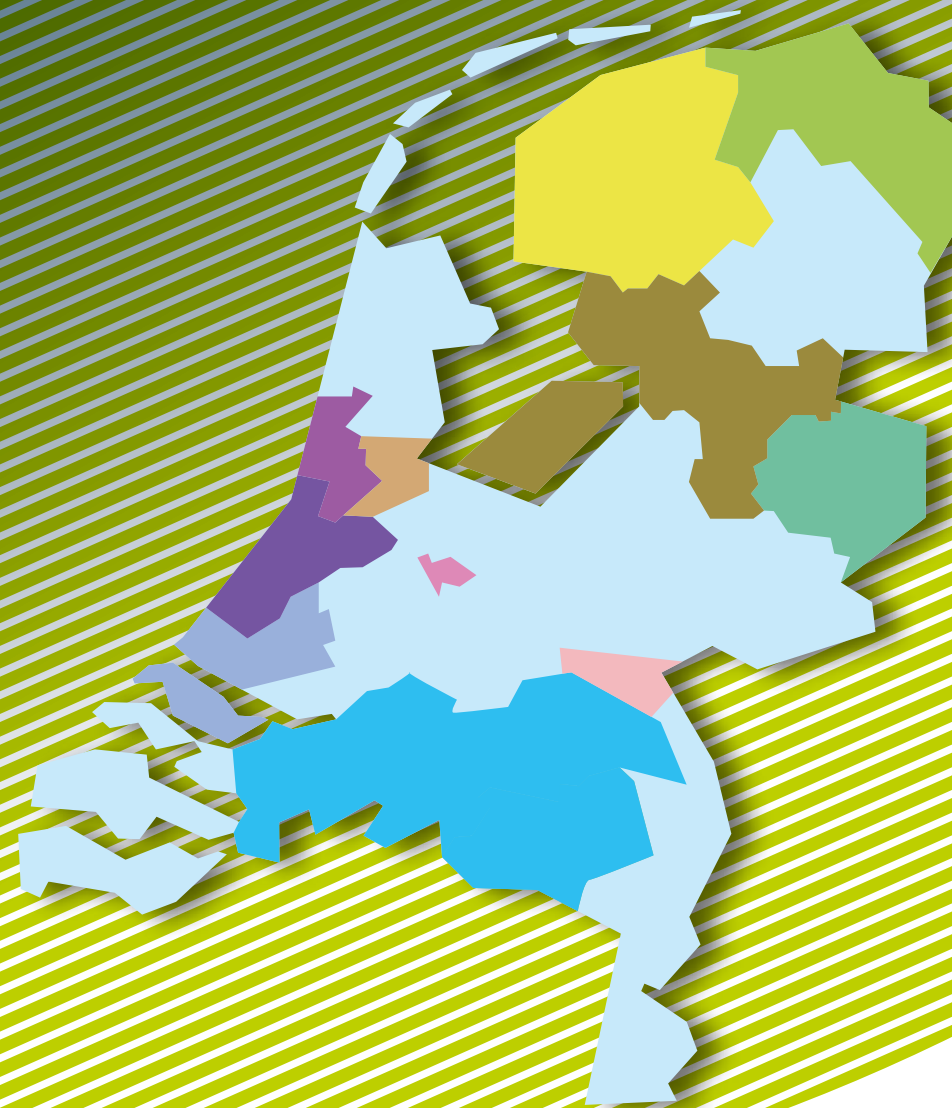
Kijk voor meer informatie op www.zonmw.nl/awtjeugd en www.zonmw.nl/transformatiejeugd

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

Twaalf academische werkplaatsen transformatie jeugd

Korte weergave en contactgegevens

Hoe vergroot je de eigen kracht van gezinnen in armoede?
Hoe versterk je de samenwerking tussen gezin, school en jeugdhulp?
In het ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd (2015–2020) gaan gemeenten, praktijkinstellingen, universiteiten en hogescholen samen met ouders en jongeren in twaalf academische werkplaatsen aan de slag met regionale vraagstukken. Zij brengen kennis samen die gemeenten en praktijkorganisaties ondersteunt bij de transformatie in de jeugdsector. Deze kennis wordt ook opgenomen in diverse opleidingen in het jeugdveld. Kijk voor meer informatie op www.zonmw.nl/awtjeugd en www.zonmw.nl/transformatiejeugd

Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd

Academische Werkplaats Transformatie Jeugd C4Youth 2.0 'Naar voren bewegen' Regio: Provincie Groningen

C4Youth 2.0 bouwt aan een duurzaam, (kosten) effectief en efficiënt jeugdzorgstelsel in de provincie Groningen. Uitgangspunten zijn: innovatie, kenniscirculatie en monitoren van effecten.

Voor de komende jaren is gezamenlijk gekozen voor het uitvoeren van de volgende, met elkaar verbonden, projecten:

- 'Versterken basisondersteuning'; het versterken van de kwaliteit van de lokale basisondersteuning rondom het gewone opvoeden en opgroeien in 23 gemeenten in de provincie Groningen.
- 'Doorontwikkeling Expertpool'; het doorontwikkelen en versterken van een provincie-

brede expertpool en negen regionale expertteams. De expertpool biedt advies, consultatie en diagnostiek.

- 'Monitoring transformatie zorg voor Jeugd'; het ontwikkelen en toepassen van indicatoren voor het monitoren van de basisondersteuning en de expertpool, om verbeterpunten in kaart te brengen.

De basis van C4Youth 2.0 is een stevig samenwerkingsverband van gemeenten, praktijkorganisaties en kennisinstellingen. Er wordt voortgebouwd op de ervaringen van C4Youth en optimaal gebruik gemaakt van elkaars kennis en expertise: samenwerken in leren en verbeteren.

Contactgegevens

Coördinator: dr. L. M. van Eijk, Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), l.m.van.eijk@umcg.nl, 050 363 87 17, 06 48 14 10 63
www.c4youth.nl

Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam (KeTJA) Regio: Amsterdam

De Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam (KeTJA) bouwt voort op het werk van de eerder door ZonMw gefinancierde academische werkplaatsen Tienplus en Neja. KeTJA ondersteunt het werk van Ouder- en Kindteams (OKT's) en andere professionals en vrijwilligers die opvoeders en kinderen helpen met opvoeden en opgroeien in Amsterdam. De activiteiten zijn gericht op co-productie van kennis en duurzame verankering in praktijk, beleid en beroepsopleidingen. De werkplaats kent drie deelprojecten:

- Het oprichten van een portaal waar professionals, ouders/jeugdigen, vrijwilligers en beleid vragen kunnen stellen gericht op verbetering van de werking van het jeugdstelsel. Door bundeling en toepasbaar maken van bestaande kennis en via praktijkonderzoek worden deze vragen beantwoord.
- Ondersteuning van de OKT's door:
 - a articulatie van centrale principes van het werk, resulterend in een werkwijzer; en
 - b toetsing van en advisering over het lerend systeem rond de OKT's: 'hoe leren we?' en vertaling van kennis naar onderwijs.

Contactgegevens

Coördinator: dr. M.J. Distelbrink, Verwey-Jonker Instituut, mdistelbrink@verwey-jonker.nl, 030 230 32 09
www.ketja.nl (media 2016 beschikbaar)

AWJTwente, versterking van zorg voor kinderen in armoede Regio: Twente

Hoofddoel van de werkplaats is de samenwerking in de AWJTwente voortzetten om, met een onderzoeksproject en vijf klein-en-fijn-projecten, de zorg voor kinderen in armoede te verbeteren.

In een onderzoeksproject waarin gezinnen en zorgprofessionals actief deelnemen, wordt stapsgewijs een methodiek ontwikkeld om armoede gerelateerde problemen te voorkomen bij kinderen van 0 tot 18 jaar:

- Literatuurstudie en een quickscan van bestaande Twentse interventies.
- Ontwerp en implementatie van een interventie waarbij eigen kracht principes en een Public Health benadering worden gecombineerd.
- Een proces- en effectevaluatie met o.a. voeding, beweging, schoolziekteverzuim, sociale participatie, zorggebruik en omgang met armoede als uitkomstmaten.
- Daarnaast wordt onderzocht hoe professionals samenwerken rondom armoedeproblematiek bij kinderen. Dit geeft input voor opleidingen en competentieontwikkeling van professionals in jeugdgezondheidszorg en jeugdzorg.

Deze academische werkplaats vormt een samenwerkingsverband tussen GGD Twente, Universiteit Twente, Saxion, Eigen Kracht Centrale en de veertien Twentse gemeenten.

Contactgegevens

Coördinator: drs. M.T. Cerneus, GGD Twente, m.cerneus@ggdtwente.nl, 053 487 66 95 / prof. dr. A. Need, Universiteit Twente, a.need@utwente.nl, 053 489 40 37
www.awjtwente.nl

Academische Werkplaats Risicojeugd Regio: De AWRJ werkt bovenregionaal samen met gemeenten waarmee vanuit de AWFZJ al een samenwerking bestaat (Amsterdam, Utrecht, Holland-Rijnland, Almere)

De Academische Werkplaats (AW) Risicojeugd komt voort uit de landelijke Academische Werkplaats Forensische Zorg voor jeugd (AWFZJ) en werkt bovenregionaal. De doelgroep bestaat uit dat deel van de kinderen en jongeren in

Nederland die met ernstige problemen kampen, zoals schooluitval, psychische problematiek, gezinsproblemen, ernstige gedragsproblemen, soms zelfs justitiecontacten. Deze doelgroep is voor elke gemeente klein, maar heeft wel veel impact.

De academische werkplaats behandelt drie hoofdthema's: signalering, bejegening en gezamenlijk leren. Binnen de thema's wordt gekeken naar kinderen en adolescenten, jongens en meisjes, allochtonen en autochtonen. Er zijn drie deelprojecten:

- Hoe beoordelen wijkteams signalen over risicojeugd, zodat specialistische zorg wordt voorkomen?
- Hoe gaan professionals om met risicojeugd en hun ouders, zodat samenwerking tussen hulpverlening en het gezin ontstaat?
- Hoe blijven we gezamenlijk leren over risicojeugd?

De kennis uit de landelijke AWFZJ en kennis uit de deelnemende gemeenten Utrecht, Amsterdam en Almere vormen het uitgangspunt.

Contactgegevens

Coördinator: dr. E.A. Mulder, Intermetzo, emulder@intermetzo.nl, 088 547 70 41
www.awfzj.nl

Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht Regio: Utrecht Stad

Verbetering en vernieuwing van zorg en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen, zodat alle jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien. Dat is het doel van de Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht.

De buurtteams Jeugd en Gezin van Lokalis hebben een centrale positie. In drie projecten wordt bestaande kennis benut en nieuwe kennis

ontwikkeld gericht op de transformatie van het jeugdstelsel. Doelstellingen zijn:

- Het ontwikkelen van een sterke civil society (burgermaatschappij) in Utrecht met een rol voor de buurtteams.
- Het behandelen van complexe gedrags- en gezinsproblemen in de wijk met ondersteuning van het sociale netwerk.
- Het ontwikkelen van een hoogwaardige en effectieve generalistische basiszorg.

Daarnaast worden in kortlopende klein-en-fijn projecten onderzoeks- en ontwikkelvragen beantwoord die worden gesteld door jeugdigen, hun opvoeders en de (in)formele zorg.

Naast Lokalis nemen deel:

Jeugdgezondheidszorg, Youké, JIJ Utrecht, Gemeente Utrecht, Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht, Verwey-Jonker Instituut, Nederlands Jeugdinstituut en Trimbos-instituut.

Contactgegevens

Coördinator: dr. M.J.H. van Bon-Martens, Trimbos-instituut, MBon@trimbos.nl, 030 295 93 91
www.awtjutrecht.nl (medio 2016 beschikbaar)

Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Friesland (AWTJF): in dialoog naar een sterker opvoedklimaat, effectieve preventie en doelmatige zorg voor jeugd Regio: Friesland

De Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Friesland is een samenwerkingsverband tussen praktijkorganisaties, gemeenten, onderzoek- en onderwijsinstellingen. Het doel is om de transformatie van de jeugdzorg in Friesland tot een succes te maken. Dit wordt gerealiseerd door cliënten centraal te stellen en professionals, beleidsmakers, jeugdigen en opvoeders in dialoog met elkaar te brengen via systematische en structurele leer- en verbetercycli. Hiervoor wordt een kennisinfrastructuur gebouwd waarin benodigde kennis gedeeld en verspreid wordt.

Met dialoogtafels worden gezamenlijke leer- en verbetercycli opgestart waarbij cliënten, professionals en beleidsmakers inzicht krijgen in succesfactoren en knelpunten in de zorg, dilemma's en mogelijke oplossingen. In klein-maar-fijn projecten wordt kort onderzoek gedaan naar regionale vraagstukken van praktijk en beleid. Naast directe verbeteracties, worden de opbrengsten vertaald naar bruikbare kennisproducten die gemeenten, praktijkorganisaties en cliënten ondersteunen bij de transformatie naar duurzame, betere jeugdzorg.

Contactgegevens

Coördinator: dr. A. Labun, Jeugdhulp Friesland, 06 52 84 36 98 en dr. M. Serra, Accare, info@awtjf.nl, 050 368 12 06, www.awtjf.nl (medio 2016 beschikbaar)

Academische Werkplaats Samen op School (SoS) Regio: Flevoland en IJsselland

In de academische werkplaats 'Samen op School' staat de samenwerking tussen gezin, school en jeugdhulp in de regio Flevoland en IJsselland centraal. De werkplaats zet in op een ononderbroken schoolloopbaan, het voorkomen van (zwaardere) vormen van ondersteuning en het bieden van effectievere hulpverlening waar nodig. Ook wordt onderzocht welke organisatorische en bestuurlijke voorwaarden (bijvoorbeeld wijze van financiering en afspraken tussen gemeenten, onderwijs en jeugdhulp) hiervoor nodig zijn.

In zes scholen wordt een zogenaamde Community of Practice (CoP) ingericht. Hierin werken ouders, jeugdigen, onderwijs en jeugdhulpverlening samen aan het verbeteren van inhoudelijke werkwijzen en de bestuurlijke en organisatorische voorwaarden. In iedere CoP wordt een team gevormd met ouders en leerlingen van de school, leerkrachten/mentoren, professionals

verbonden aan de zorgstructuur, een school-directeur, een vertegenwoordiger van de gemeente en een facilitator (student/onderzoeker).

Contactgegevens

Coördinator: drs. A.A.A.J.W. Thissen, a.thissen@awtj.nl, 06 30 84 52 97, www.samenopschool.wordpress.com

Academische Werkplaats Gezin aan Zet Regio: Holland Rijnland en Den Haag

De Academische Werkplaats (AW) Gezin aan Zet ondersteunt jeugdteams in de regio's Holland Rijnland en Den Haag bij het versterken van de regie van gezinnen. Hiervoor wordt een zelfevaluatiecyclus ontwikkeld, bedoeld om het zelflerend en zelfsturend vermogen van jeugdteams te versterken. Daarbij geeft de werkplaats inzicht in werkzame en belemmerende factoren in het bieden van gepaste, vraaggerichte hulp door jeugdteams, gericht op eigen regie van gezinnen. En wordt onderzocht of de transformatiedoelen behaald worden, zoals het versterken van eigen mogelijkheden en het betrekken van de sociale omgeving. Naar aanleiding van de bevindingen worden scholingsmodules voor onderwijs en beroepspraktijk ontwikkeld.

De AW Gezin aan Zet is onderdeel van de bestaande AW Samen voor de Jeugd. Gemeenten in Holland Rijnland en Den Haag ondersteunen de werkplaats en leveren een substantiële financiële bijdrage. Ouders en jongeren zijn expliciet betrokken in deze werkplaats. Ook is er nauwe samenwerking met andere werkplaatsen, zoals de AW Risicojeugd.

Contactgegevens

Coördinator: dr. J.A. de Wilde, GGD Haaglanden, jeroen.dewilde@denhaag.nl, 070 752 65 06
www.samenvoordejeugd.nl

Verbetering van de toegang tot de jeugdzorg: een studie naar het expliciteren van keuzes en monitoring van sturingsprocessen.

Regio: Noord-Brabant

De academische werkplaats in Noord-Brabant gaat onderzoek doen bij vier West-Brabantse gemeenten. Het onderzoeksproject heeft een tweeledig doel:

- Enerzijds worden handvatten ontwikkeld die generalistische professionals helpen bij de afweging om wel of geen specialisten in te schakelen voor gezinnen waarbij een begeleidingsbehoefte is vastgesteld. Met de invoering van het nieuwe jeugdhulpstelsel is dit voor de generalistische professional een nieuwe taak.
- Anderzijds zal inzicht verkregen worden in de samenhang tussen de manier waarop gemeenten de toegang tot de zorg hebben georganiseerd en het verloop van het inschakelen van specialisten.

Het project is een verdieping van de Transformatiemonitor Jeugd waarmee door West-Brabantse gemeenten wordt gewerkt en die hen in staat stelt om de vastgestelde beleidsdoelen te monitoren. Het project betreft een samenwerking tussen Avans Hogeschool, de GGD West-Brabant, LOC zeggenschap in zorg, de gemeenten Roosendaal, Breda, Oosterhout en Woensdrecht en Tranzo Universiteit van Tilburg.

Contactgegevens

Coördinator: dr. J.J.P. Mathijssen, Tilburg University, j.j.p.mathijssen@tilburguniversity.edu, 013 466 33 01 www.tilburguniversity.edu/nl/onderzoek/instituten-en-researchgroepen/tranzo/academischewerkplaatsen/jeugd/

Academische Werkplaats Kindermishandeling: Samen voor het veilig opgroeien van kinderen!

Regio: Zuid Kennemerland, IJmond en de Haarlemmermeer

Deze academische werkplaats wordt i.s.m. de voorloper Academische Werkplaats Kindermishandeling opgezet in Veiligheidsregio Kennemerland. Veilig opgroeien van kinderen en het verbeteren van de aanpak bij (dreigende) onveiligheid staan centraal. Inzet is het versterken van samenwerking tussen professionals én met ouders en jongeren. De drie deelprojecten zijn:

- Effectief Samenwerken: realisatie van regionale leerwerkgroepen waarin professionals en (ervarings)deskundige ouders en jongeren samenwerken om veilig opgroeien van kinderen te bevorderen en de aanpak bij (vermoedens van) onveiligheid te verbeteren. De Vrije Universiteit en het LOCK ondersteunen de inhoudelijke ontwikkeling van twee subtrajecten: 1) Kinderparticipatieproject: implementatie van de methodiek 'KinderrechtenNu' en het opleiden van kinderrechtencoaches en 2) Opleidingsaanbod op maat voor professionals.
- Implementatie van de methodiek GIPS (Gestructureerde & gezinsgerichte Intersectorale Professionele Samenwerking) binnen het Multidisciplinair Centrum aanpak Kindermishandeling.
- Ontwikkeling van een transformatiemonitor bij het bevorderen van de veiligheid van kinderen.

Contactgegevens

Coördinator: drs. A.J.M. van Bavel, Kenter Jeugdhulp, jvanbabel@kenterjeugdhulp.nl, 023 512 77 77 en drs. M. Volaart, Landelijk Opleidingscentrum Kindermishandeling, mvolaart@hetlock.nl, 06 19 17 82 81

Samen Transformeren – Rotterdamse Academische Werkplaats (ST-RAW)

Regio: Stadsregio Rijnmond

In ST-RAW wordt gewerkt aan vijf vraagstukken met als centraal thema het vergroten van eigen kracht:

- In 'Doen we de juiste dingen?' wordt gereflecteerd op de vraag of we de juiste dingen doen om de eigen kracht van gezinnen te vergroten.
- 'Ruimte voor regie' ontwikkelt tools om de toeleiding en eigen regie van gezinnen te ondersteunen.
- 'De grens van eigen kracht' ontwikkelt oplossingsgerichte methodieken om (waar mogelijk) de eigen kracht van kwetsbare gezinnen te bevorderen.
- 'Kracht van preventie' onderzoekt de mogelijkheden van het versterken van eigen kracht in de preventieve setting waarbij ondersteuning door vrijwilligers en een goed sociaal netwerk in de wijk centraal staan.
- In 'Reflectieve professional' ligt de focus op de toerusting van professionals om de eigen kracht en sociale netwerken van de jeugd en hun gezinnen optimaal te benutten.

Er wordt voortgebouwd op de ervaringen van de academische werkplaats DWARS.

Contactgegevens

Coördinator: dr. ir. W. Jansen, Gemeente Rotterdam, w.jansen@rotterdam.nl, 06 12 99 20 19, www.st-raw.nl

Academische Werkplaats Inside-Out, Transformatie en outcome: de verhalen achter de cijfers

Regio: Nijmegen

De academische werkplaats Inside-Out wil gemeenten in de regio Nijmegen helpen om beter te sturen op resultaten door adequate

effectmeting en onderzoek naar werkzame factoren en methoden. Er worden producten ontwikkeld die gemeenten en de praktijk ondersteunen bij het nemen van beslissingen over de transformatie:

- Een dataset voor gemeenten met daarin de gekoppelde zorggegevens vanuit meerdere instellingen op het gebied van jeugdhulp (zoals jeugd-ggz, LVB, Jeugdzorg en eerste lijns jeugd-ggz).
- Een analyse- en presentatiemodel voor gemeenten voor het genereren en presenteren van beleidsrelevante informatie op basis van deze dataset.
- Interactieve werkvormen voor het voeren van een cyclische regionale transformatiedialoog op basis van deze informatie, zodat er verrijking plaatsvindt met de kennis en ervaringen uit de praktijk, inclusief de cliënten.
- Verdiepende studies naar opvallende inzichten die in de regionale transformatiedialoog worden verkregen.

Contactgegevens

Coördinator: dr. I.L.W. Bastiaanssen, Praktikon, i.bastiaanssen@acsw.ru.nl, 024 361 10 20 en prof. dr. R.H.J. Scholte, Radboud Universiteit Nijmegen, r.scholte@pwo.ru.nl, 024 361 11 56 www.insideout.nl

ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd

De twaalf academische werkplaatsen maken onderdeel uit van het ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd. Meer informatie over dit programma leest u in de flyer ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd en op www.zonmw.nl/awtjeugd. Hier kunt u ook de flyer downloaden.